

Meertaligheid als troef en bouwsteen voor inclusief hoger onderwijs

Charter rond meertaligheid en talige diversiteit Vrije Universiteit Brussel en Erasmushogeschool Brussel

Aanleiding

Anno 2024 is meertaligheid de norm in het dagelijkse leven van Brusselse studenten. Aan EhB spreekt zo'n 30% van de studenten thuis Nederlands én een andere taal, en nog eens circa 30% spreekt thuis nooit Nederlands. Een kwart van de VUB-studenten is internationaal, en 1 op de 2 VUB-studenten groeit op in een meertalige thuissituatie. Dankzij onze (internationale) studenten zijn op onze campussen meer dan 100 verschillende talen aanwezig.

De valorisatie van meertaligheid was dan ook een evident kernthema in de openingsredes van algemeen directeur Dennis Cluydts en rector Jan Danckaert bij het begin van academiejaar 2023-2024.

Statement

Door dit charter te ondertekenen op de vooravond van de internationale Dag van de Moedertalen, bestendigen EhB en VUB hun engagement om ruimte te bieden aan initiatieven rond meertaligheid en taaldiversiteit.

Alle talen zijn daarbij intrinsiek gelijkwaardig. Of het nu Arabisch, Turks, Lingala, of een lingua franca zoals het Engels of het Frans is, elke taal is een verrijking voor het individu én de maatschappij.

Respect voor en erkenning van die talige rijkdom zijn essentieel om zich aanvaard te voelen als mens. Als geëngageerde en stedelijke instellingen zetten we dan ook volop in op het begrijpen en waarderen van elkaars culturen, talen, en achtergronden.

Een inclusieve gemeenschap met aandacht voor meertaligheid en taaldiversiteit, draagt in onze hogeronderwijscontext ook bij aan een positieve leerervaring. Zowel EhB als VUB hebben dit standpunt altijd consequent gekoppeld aan het respect voor (en de ondersteuning van) de officiële onderwijstaal, het Nederlands. Dit charter sluit dan ook naadloos aan bij het stevig uitgebouwde taalbeleid dat EhB en VUB al vele jaren voeren rond het versterken van het Nederlands.

Doelstellingen

1. Ondersteuning en didactiek op maat van een meertalige realiteit

We willen met ons onderwijs alle studenten, van welke talige achtergrond dan ook, de beste leerkansen bieden.

We bieden daarom intensieve ondersteuning aan voor de onderwijstalen, in de eerste plaats voor het Nederlands. Dat doen we door trajecten op maat van diverse doelgroepen, maar ook via taalontwikkeland lesgeven en CLIL (Content and Language Integrated Learning).

Bijkomend bieden we ruimte om te leren in en over meertaligheid. We laten ons hierbij inspireren door functioneel meertalig leren: “Het strategisch inzetten van de meertalige repertoires van de leerlingen in het leerproces om de kansen tot het ontsluiten van kennis te vergroten” (Sierens & Van Avermaet 2014). Het gaat om een didactiek waarbij lesgevers, complementair aan het Nederlands, ruimte bieden voor andere talen en perspectieven.

Enkele voorbeelden:

- We laten studenten toe om te **overleggen in hun thuistaal**, waar mogelijk en aangewezen.
- We promoten het inzetten van **meertalige bronnen** in onderzoeksoopdrachten.
- We leren studenten **meertalig argumenteren**, en reiken hen de vaardigheden aan om wetenschappelijke inzichten in meerdere talen te formuleren.

2. Aandacht voor meertaligheid in onze curricula

We willen dat uitstromende studenten meertaligheid als een evidentie beschouwen. We willen iedereen maximaal kansen bieden tot talentontwikkeling.

We brengen onze studenten daarom gedurende hun volledige studieloopbaan structureel in contact met taaldiversiteit, in de Brusselse omgeving en daarbuiten. We bieden ook kansen tot verdieping van de beheerste talen van studenten, al dan niet via formeel taalonderwijs.

Enkele voorbeelden :

- **Tweetalige lerarenopleiding**: we bereiden leraren voor op een meertalige klasomgeving.
- **Thuistalen in het curriculum**: in bepaalde opleidingsprogramma's kan het keuzevak Spaans of Duits vrijgesteld worden indien de student een andere taal op het vereiste niveau beheerst.
- **WeKONEKT**: we organiseren onderwijsactiviteiten op locatie in de stad, in samenwerking met (ook anderstalige) Brusselse partnerorganisaties.
- **Anderstalige vakken op maat** van specifieke opleidingen: in de opleidingsprogramma's organiseren we medisch Frans, français juridique, English for communication professionals, geïntegreerde professionele communicatie,...
- **Interculturele vaardigheden**: studenten worden expliciet voorbereid op taaldiverse werksectoren.

3. Kennisopbouw rond meertaligheid

We willen bijdragen aan kennis over het veeltalige en multiculturele weefsel van Brussel, Vlaanderen en de wereld.

Vanuit een multidisciplinaire blik bieden we inzichten rond omgaan met meertaligheid in het onderwijs en in de maatschappij. We doen dat niet enkel in de vorm van fundamenteel of toegepast wetenschappelijk onderzoek, maar ook met concrete initiatieven.

Enkele voorbeelden:

- **Multidisciplinaire expertise over meertalig onderwijs:** organisatie van workshops en onderwijsdagen voor lesgevers en directies.
- **Taallessen Arabisch:** seculiere lessen gericht op kinderen en jongeren.
- **E-platform voor onderwijs in minderheidstalen:** goede praktijken delen tussen de verschillende gemeenschappen.
- **Taalbarometer:** het taalgebruik in Brussel en de Rand wetenschappelijk in kaart brengen.

Voor Brusselse studenten is meertaligheid de norm. Dit charter, ondertekend door de Erasmushogeschool Brussel en de Vrije Universiteit Brussel, benadrukt de gelijkwaardigheid van alle talen en onze ambitie om een inclusieve gemeenschap te creëren. Respect voor de officiële onderwijstaal, het Nederlands, blijft daarbij centraal staan.

Ondertekend op 20 februari 2024, VUB, Pleinlaan 2, Brussel door:

Jan Danckaert
rector
Vrije Universiteit Brussel

Dennis Cluydts
algemeen directeur
Erasmushogeschool Brussel